

LAUSUNTO LAISTA TUPAKKALAIN MUUTTAMISEKSI

Ritmeester B.V. on perheomisteinen pikkusikareita edustava yritys jonka tuotteita ovat mm. MOODS ja Al Capone –pikkusikarit. Tuotteitamme maahantuo ja jakelee Suomessa Imperial Brands Finland Oy. Haluaisimme tällä lausunnolla kiinnittää huomionne pikkusikareiden sääntelyyn 26.4.2021 julkaistussa luonnoksessa laista tupakkalain muuttamiseksi (STM011:00/2020).

1. Pikkusikarikategoria Suomessa

Suomessa kulutetaan vuosittain noin neljä miljardia savuketta, joista sikareiden ja pikkusikareiden osuus on vain noin 3%. Tämä pieni markkinaosuus ei ole sattumanvaraista, vaan osoittaa selvästi, että sikarit ja pikkusikarit tulee oikeutetusti säännellä erillään tupakkamarkkinoiden valtavirtaa edustavista savukkeista.

Sikarien ja pikkusikarien kulutus on enemmän satunnaista kuin päivittäistä. Eurobarometer-tutkimuksen¹ mukaan 7% kaikista pikkusikareiden kuluttajista polttaa päivittäin, savukkeiden osalta luku on kymmenkertainen, 70%. Sikarin ja pikkusikarin kuluttaja on vanhempi mieshenkilö². Suurin osa näistä kuluttajista on yli 35-vuotiaita ja Eurobarometer-tutkimus³ osoittaa, että pikkusikari on ollut kahdelle prosenttiyksikölle suomalaisista ensimmäinen tupakkatuote kokeilu. Sama tutkimus osoittaa, että nuuska on ensimmäinen kokeilu 6% ja savukkeet 81% suomalaisista. Luonnoksessa laista tupakkalain muuttamiseksi mainitaan hienoinen pikkusikarien käytön nousu vertaamalla vuosien 2017 ja 2020 Eurobarometer-tutkimuksia⁴, huomion arvoista on kuitenkin, että vuonna 2020 Suomessa myytiin verotilastojen perusteella noin 22% vähemmän pikkusikareita kuin vuonna 2017. Pikkusikareiden hinnat ovat keskiarvoltaan huomattavasti savukkeiden yläpuolella, osasyynä tähän on vuonna 2018 voimaantullut minimiveroaste pikkusikareille (ja sikareille) joka voimakkaasti nosti kategorian keskihintaa. Luonnoksessa laiksi tupakkalain muuttamiseksi mainitaan nuoret varsin hintasensitiivisenä

---

¹ European Commission, Attitudes of Europeans towards tobacco and electronic cigarettes, Special Eurobarometer 506, February 2021 Finland, sivu 1.

² European Commission, Attitudes of Europeans towards tobacco, Special Eurobarometer 385, May 2012, sivu 16.

³ European Commission, Attitudes of Europeans towards tobacco and electronic cigarettes, Special Eurobarometer 506, February 2021 Finland, sivu 3.

⁴ Luonnos laista tupakkalain muuttamiseksi ((STM011:00/2020), sivu 10.

kulutusryhmänä⁵. Voidaan perustellusti todeta, että pikkusikarit eivät ole nuoria houkutteleva kategoria yllämainittujen tutkimustulosten ja kategorian korkean hinnan vuoksi.

2. Vähittäismyyntipakkaukset

Luonnoksessa laista tupakkalain muuttamiseksi esitetään kaikkien tupakkatuotteiden vähittäismyyntipakkausten yhdenmukaistamisesta, ns. ”plain packaging” –mallia. Ritmeester B.V. haluaa tuoda esille pikkusikareiden pienen kokonaisvolyymin ja markkinoilla olevien pakkausten moninaisuuden, joka liittyy pikkusikareiden perinteisiin sekä laadun varmistukseen.

Lakiluonnoksessa mainitaan ”*esimerkiksi pikkusikarit muistuttavat nykyään ulkomuodoltaan savukkeita, vaikka savukkeen valkoinen käärepaperi onkin pikkusikareissa ruskea tupakan lehti.*”⁶ Edellä mainittu lause antaa ymmärtää, että pikkusikareiden ulkomuotoa olisi muokattu savukkeen kaltaiseksi ja siten laajempia kuluttajakuntia houkutteleviksi. Kuitenkin on huomattava, että sikarikategoria on vuosisatoja savukkeita vanhempi ja myös Suomessa pikkusikareita on ollut markkinoilla Suomessa nykyisessä ulkomuodossaan hyvin kauan. Pikkusikareiden ulkomuodosta säädetään myös hyvin tarkkaan laissa tupakkaverosta, eikä ulkomuoto ole siten laajalti valmistajien päätösvallassa.

Sikareiden ja pikkusikareiden valmistus on perinteikäs, yksityiskohtainen ja työvoimavaltainen prosessi. Sikareita ja pikkusikareita on paljon erilaisia malleja, tuotemerkkejä ja hintoja, tämä myös osaltaan erottaa sikarit ja pikkusikarit teollisesti valmistettavista ja hyvin toisilleen identtisistä savukkeista. Sikareiden ja pikkusikarien tuotekirjo tarkoittaa, että niitä valmistetaan yleisesti pienissä tuotantoerissä. Konevalmistetut sikarit ja pikkusikarit valmistetaan 16-160 kappaleen minuuttivauhtia (pois lukien pakkaamisen joka on erillinen prosessi), savukkeiden valmistuksessa voidaan yltää 20.000 kappaleen minuuttivauhtiin sisältäen pakkaamisen. Merkille pantavaa on myös, että osa Suomessakin myytävistä pikkusikareista valmistetaan osin käsityönä. Tämä johtaa sikarien ja pikkusikarien verrattain suuriin tuotantokustannuksiin ja sen vuoksi myös korkeampiin kuluttajahintoihin.

Luonnoksessa laiksi tupakkalain muuttamiseksi pykälä 35 *Tupakkatuotteen vähittäismyyntipakkauksen muu ulkoasu* ehdotetaan kaikkien tupakkatuotteiden vähittäismyyntipakkausten harmonisointia myös mm. muodon, materiaalin ja avausmekanismin osalta. Luonnos ei ota huomioon laisinkaan pikkusikareiden laajoja eroavaisuuksia, tuotteet eroavat merkittävästi toisistaan mm. paksuuden ja pituuden osalta, ollen silti kaikki pikkusikareita. Erilaisia, lainmukaisia pakkauksia on mm. paperi-, kartonki-, ja metalliversioina ja niiden käyttöä puoltaa mm. laadulliset seikat jotka ovat tärkeitä myyntiaikojen ollessa huomattavasti savukkeita pidempiä. Lakiluonnoksessa mainitaan myös, että vähittäismyyntipakkausten yhdenmukaistaminen *ei edellyttäisi suuria investointeja tuotteiden valmistamiseen tarvittaviin laitteisiin tai järjestelmiin.*⁷ Perustellusti voidaan sanoa, että kyseinen väittäjä ei pidä paikkaansa pikkusikareiden osalta ja sääntely ilman kategorioiden huomioon ottamista johtaa kilpailun rajoittamiseen.

Muun muassa Ranska, Belgia, Tanska, Norja, Iso-Britannia, Slovenia ja Unkari ovat tunnustaneet pikkusikareille kategoriana edellä mainitun kaltaiset, savukkeisiin eron luovat tunnusmerkit ja sen vuoksi niitä ei ole sisällytetty

⁵ Luonnos laista tupakkalain muuttamiseksi ((STM011:00/2020), sivu 19.

⁶ Luonnos laista tupakkalain muuttamiseksi ((STM011:00/2020), sivu 10.

⁷ Luonnos laista tupakkalain muuttamiseksi ((STM011:00/2020), sivu 17.

OUR MISSION

smiling consumers, loyal to our brands

MOODS

Al Capone

RITMEESTER
1887

vähittäismyyntipakkausten yhdenmukaistamisesta annettuun lainsäädäntöön näissä maissa. Luonnoksessa laiksi tupakkalain muuttamiseksi mainitaan virheellisesti, että Alankomaissa yhdenmukaiset pakkaukset koskisivat sikareita (ja pikkusikareita) vuodesta 2022 lähtien.⁸ Tällainen sääntely on esitetty Alankomaissa luonnoksena, mutta sitä ei ole vahvistettu laiksi. EU:n Tupakkatuotedirektiivissä todetaan, että *tupakkatuotteille, lukuun ottamatta savukkeita ja kääretupakkaa, joita pääasiassa käyttävät iäkkäät kuluttajat ja pienet väestöryhmät, olisi oltava mahdollista myöntää vapautus tietyistä pakkausmerkinnöistä niin kauan kuin olosuhteissa ei tapahdu merkittävää muutosta nuorten myyntimäärissä tai kulutustottumuksissa*⁹. Pikkusikarit ovat selvästi mainitun kaltainen tupakkatuotekategoria ja siksi pääosin eurooppalaisessa lainsäädännössä poikkeavasti säädelty.

Artikkeli 24 (TPDII) mainitsee jäsenvaltioiden oikeuden ottaa käyttöön yhdenmukaiset vähittäismyyntipakkaukset, mutta mainitsee, että tällaiset toimenpiteet tulee olla oikeasuhtaisia. Ritmeester B.V. toteaa, että massatuotteiden (savukkeet) sääntelyyn tarkoitettuna toimenpiteenä, yhdenmukaisten vähittäismyyntipakkausten ulottaminen pikkusikareihin ei ole oikeasuhtainen keino, kun otetaan huomioon Suomen edistyneet keinot tupakoinnin vähentämisessä, kuten 2012 voimaan tulleen esilläpitokiellon ja kaupan yleisen käytännön ikärajavällynnästä¹⁰.

3. Tunnusomaiset tuoksut ja maut

Luonnoksessa laiksi tupakkalain muuttamiseksi ehdotetaan tupakkalain kohdan 11 § *Kielletyt lisäaineet ja ominaisuudet* muuttamista siten, että kaikki tupakkatuotteet joissa on tunnusomainen tuoksu tai maku ovat kiellettyjä. Lakiluonnoksen perusteluissa mainitaan tunnusomaisiin tuoksuihin ja makuihin liittyen, että *on epäjohdonmukaista, että tunnusomaisten tuoksujen ja makujen kieltö ei koske kaikkia tupakkatuotteita vaan vain osaa niistä sekä aiemmin mainittu esimerkiksi pikkusikarit muistuttavat nykyään ulkomuodoltaan savukkeita*.¹¹ Tämän lisäksi mainitaan sivulla 22: *tutkimusten perusteella tupakkatuotteiden tunnusomaisilla tuoksuilla ja mauilla on merkittävä vaikutus siihen, että nuoret aloittavat tupakoinnin*, kyseisiä tutkimuslähteitä ei ole mainittu ja kuten on edellä mainittu sikarikategoria ei ole nuorten suosima ja vain 2% vastaajista mainitsee pikkusikarit ensimmäisenä tupakkatuotekokeilunaan.¹²

Euroopan unioni on myöntänyt (sikareille) ja pikkusikareille poikkeuksen tunnusomaisten tuoksujen ja makujen kieltoon (TPD II, artikkeli 7, kohta 12) juuri syystä, että edellä mainittuja kategorioita eivät kuluta nuoret henkilöt eivätkä ne ole kategorioita jolla tupakointi aloitetaan.¹³ EU-komission raportti vuodelta 2018 toteaa yksiselitteisesti viitaten edellä mainittuun art. 7.12: *viitaten siirrettyyn säädösvaltaan artiklassa 7.12 joka mahdollistaa määräytyille tuotekategorioille art. 7 ja art. 7.1 liittyviin rajoituksiin annettujen vapauksien poistamisen mikäli olosuhteet muuttuvat merkittävästi. Komissio toteaa, että olosuhteet eivät ole muuttuneet tavalla joka edellyttäisi art. 7.12 muuttamista ja ei näin ollen käytä säädösvaltaansa*.¹⁴ EU-komission raportti

⁸ Luonnos laista tupakkalain muuttamiseksi ((STM011:00/2020), sivu 24.

⁹ TPDII, johdanto-osan kappale 26 liittyen artikkeliin 11.

¹⁰ Luonnos laista tupakkalain muuttamiseksi ((STM011:00/2020), sivu 23.

¹¹ Luonnos laista tupakkalain muuttamiseksi ((STM011:00/2020), sivu 10.

¹² European Commission, Attitudes of Europeans towards tobacco and electronic cigarettes, Special Eurobarometer 506, February 2021 Finland, sivu 3.

¹³ TPDII, artikkeli 7.12 sekä johdanto-osan kappale 19.

¹⁴ Report from the Commission to the European Parliament and the Council; julkaistu 8.8.2018 (COM(2018) 579), kappale 3.3.7.

vuodelta 2021 toteaa saman koskien art 7.12 antamaan poikkeusta tunnusomaisten tuoksujen ja makujen kieltoon sikarikategoriassa; ei aihetta toimenpiteisiin poikkeuksen kumoamiseksi.¹⁵

Haluamme tuoda myös esille luonnoksen laiksi tupakkalain muuttamisesta sisältämät selvät asiavirheet. Tunnusomaisten tuoksujen ja makujen kieltämistä (sikareissa) pikkusikareissa perustellaan sillä, että vastaavat kiellot ovat voimassa seuraavissa EU-maissa: Italia, Unkari, Slovakia, Romania¹⁶. Tämä väite on virheellinen, missään EU-maassa ei ole kyseistä kieltoa. Tanskassa tunnusomaiset tuoksut ja maut pyrittiin kieltämään sikarikategoriassa vuonna 2020. EU-komissio muistutti Tanskaa sikareille ja pikkusikareille annetusta poikkeuksesta (TPDII, art 7.12) sekä siitä, että kyseinen poikkeus on yhdenmukaistettu (harmonized) EU-lainsäädännössä ja siten yksittäinen jäsenvaltio ei voi säätää tätä poikkeusta vastaan kansallisessa lainsäädännössä.

Ritmeester B.V. toteaa, että ehdotettu laajennus tunnusomaisten tuoksujen ja makujen kieltoon on perusteluiltaan puutteellinen ja yksiselitteisesti voimassa olevan EU-lainsäädännön vastainen eikä sitä tule sisällyttää valmiiseen lakiin tupakkalain muuttamiseksi.

4. Voimaantulo

Sikarien ja pikkusikarien valmistus on hidasta ja vaatii huomattavasti enemmän käsityötä kuin savukkeiden valmistus. Tuotteet ovat myös hyvin hidaskiertoisia myyntipisteissä verrattuna savukkeisiin. Pyydämme, että mikäli ns. plain packaging –lainsäädäntö esitetään ulotettavaksi myös sikarikategoriaan aiemmin mainittujen perusteluiden vastaisesti, tulisi voimaantulon olla selvästi esitettyä 12 kuukauden siirtymäaikaa pidempi. Esimerkkinä voidaan pitää EU:n Track & Trace –lainsäädäntöä, jossa pikkusikareille (sekä valituille muille kategorioille) sallittiin viisi vuotta pidempi siirtymäaika (2019 vs. 2024).

Annamme mielellämme lisätietoja asiaan liittyen.

Ystävällisin terveisin,

Jon Söderström

Country Manager Finland & Duty Free Scandinavia
Ritmeester B.V.

Puh: +358 40 127 2511
email: jsoderstrom@ritmeester.com

¹⁵ Report from the Commission to the European Parliament and the Council; julkaistu 20.5.2021 (COM(2021) 249), kappale 10.10.2.

¹⁶ Luonnos laista tupakkalain muuttamiseksi ((STM011:00/2020), sivu 25.

OUR MISSION

smiling consumers, loyal to our brands

MOODS

Al Capone

RITMEESTER
1887